Hukuk Bölümü 2008/335 E. , 2008/409 K.

- 4857 SAYILI İŞ KANUNU UYARINCA VERILEN IDARI PARA CEZASINA KARŞI AÇILAN DAVANIN ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI

  - İŞ KANUNU (4857) Madde 32

"İçtihat Metni"

Davacı : A.Ecza Deposu Tic. A.Ş.

Vekili : Av. M.H.

Davalı : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı

O L A Y : Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Aydın Bölge Müdürlüğü'nün 23.9.2005 gün ve 17351 sayılı işlemi ile, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 32 ve 41. maddeleri ile 1475 sayılı İş Kanunu'nun 35. maddesine muhalefet edildiğinden bahisle 4857 sayılı Kanun'un 108. maddesine dayanılarak 102 ve 1475 sayılı Kanun'un 99. maddesi uyarınca idari para cezası verilmiştir.

Davacı vekili, para cezasına karşı adli yargı yerinde itirazda bulunmuştur.

İdari para cezasının hukuka uygun olması nedeni ile itirazın reddi yolundaki kararının, bu karara yapılan itirazı inceleyen Ağır Ceza Mahkemesince kaldırılması üzerine DENİZLİ 2. SULH CEZA MAHKEMESİ; 3.7.2007 gün ve E:2005/1326 D.İş, K:2005/1326 D.İş sayı ile, itirazcı vekilinin, Çalışma Sosyal Güvenlik Bakanlığı Aydın Bölge Müdürlüğü'nce müvekkiline verilen 113,360,00YTL para cezasının kaldırılması için dava açtığı, yapılan yargılama neticesinde itirazcıya verilen para cezası hakkında yargılama yapma görevinin idare mahkemesine ait olduğu anlaşıldığından Mahkemelerinin görevsizliğine karar vermenin icap ettiği, 4857 sayılı Yasa gereğince verilen idari para cezalarına karşı yapılan itirazları inceleme görevinin 4857 sayılı Yasa'nın 108. maddesi gereğince idare mahkemesine ait olduğu gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili, bu kez, söz konusu idari para cezasının kaldırılması istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

AYDIN 1. İDARE MAHKEMESİ; 21.3.2008 gün ve E:2007/1612, K:2008/355 sayı ile, davanın, davacı şirkete 4857 sayılı İş Kanunu'nun 99, 102 ve 108. maddeleri uyarınca 113.360,00YTL idari para cezası verilmesine ilişkin 23.9.2005 gün ve 17351 sayılı Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Aydın Bölge Müdürlüğü işleminin iptali istemiyle açıldığı, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun, 3, 16 ve 27. maddelerinden söz ederek, 8.2.2008 tarih ve 26781 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 5728 sayılı Temel Ceza Kanunlarına Uyum Amacıyla Çeşitli Kanunlarda ve Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 578. maddesinin (öö) fıkrasıyla; 22.5.2003 tarihli ve 4857 sayılı Kanunun 108 inci maddesinin (4857 sayılı kanun uyarınca verilen cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren en geç yedi gün içinde yetkili idare mahkemesine itiraz edilebileceğini hükme bağlayan) ikinci fıkrasının yürürlükten kaldırıldığı, bu durumda; dava konusu edilen idari işlemin 4857 sayılı Kanun'daki kanun yoluna ilişkin hüküm, 5728 sayılı Kanun'un 578. maddesinin (öö) fıkrasıyla yürürlükten kaldırıldığından, Mahkemelerinin 5326 sayılı Kanun uyarınca iş bu dava dosyasındaki uyuşmazlığın çözümünde görevsiz hale geldiği, davaların çözümünde görevli yargı kolunun belirlenmesinde kullanılan kanun-i hakim güvencesi uyarınca iş bu davanın çözüm görevinin, 5728 sayılı Kanun'un yürürlüğe girdiği tarih itibariyle adli yargı yerlerine ait olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş; bu karar, temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa KICALIOĞLU, Mahmut BİLGEN, Turan KARAKAYA, Nüket YOKLAMACIOĞLU, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 22.12.2008 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME : Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre;

Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulunun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum göz önüne alındığında, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

Adli ve idari yargı yerleri arasında anılan Yasanın 14. maddesinde öngörülen biçimde olumsuz görev uyuşmazlığı doğduğu, idari yargı dosyasının adli yargı dosyası ile birlikte davacı vekilinin istemi üzerine son görevsizlik kararını veren Mahkemece Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Nurdane TOPUZ'un, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı İlknur ALTINTAŞ ile Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU'nun, davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 1475 sayılı Kanun'un 35 ve 99. maddeleri ile 4857 sayılı Kanun'un 32, 41, 102 ve 108. maddelerine göre verilen idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

1475 sayılı İş Kanunu'nun 35. maddesinde, fazla çalışma ücretine ilişkin düzenleme yer almış; 99. maddesinde, ücrete ilişkin cezalara yer verilmiş; 108. maddesinin ikinci fıkrasında, idari nitelikteki para cezalarının ilgililere usulüne göre tebliğ edileceği, bu para cezalarına karşı tebliğ tarihinden itibaren 7 gün içinde yetkili sulh ceza mahkemesine itiraz edilebileceği, itiraz üzerine verilen kararların kesin olduğu öngörülmüşken; anılan Kanun 22.5.2003 tarih ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 120. maddesi ile, -14.

madde hariç- yürürlükten kaldırılmış, geçici 1. maddesinde "Diğer mevzuatta 1475 sayılı İş Kanunu'na yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır" hükmüne yer verilmiştir.

Kaldırılan 1475 sayılı Yasa'nın yerine yürürlüğe konulan 22.5.2003tarih ve 4857 sayılı İş Kanunu'nun 32. maddesinde, ücret ve ücretin ödenmesine, 41. maddesinde, fazla çalışma ücretine ilişin düzenleme yer almış; 102. maddesinde, ücret ile ilgili hükümlere aykırılık halinde verilecek para cezaları belirtilmiş; "İdari para cezalarının uygulanmasına ilişkin hususlar" başlığını taşıyan 108. maddesinde ise, "(Değişik: 15/5/2008-5763/10 md.) Bu Kanunda öngörülen idari para cezaları, 101 ve 106 ncı maddelerdeki idari para cezaları hariç, gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Bölge Müdürünce verilir. 101 ve 106 ncı maddeler kapsamındaki idari para cezaları ise doğrudan Türkiye İş Kurumu İl Müdürü tarafından verilir ve genel esaslara göre tahsil edilir. 106 ncı maddeye göre verilecek idari para cezası için, 4904 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin (h) bendindeki tutar esas alınır" denilmiş, madde hükmü 26.5.2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

4857 sayılı İş Kanunu'nda idari para cezasına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenleme yer almamaktadır.

Öte yandan; 30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 6.12.2006 gün ve 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesinde, " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır"; Kanunun "Başvuru yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında ise "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir" düzenlemeleri yer almıştır.

Bu düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4857 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Yasa hükümleri dikkate alınacağından, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Denizli 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 3.7.2007 gün ve E:2005/1326 D.İş, K:2005/1326 D.İş sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 22.12.2008 gününde OYBİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.